

*Acta synodi provincialis der kercken van
Suydhollant, gehouden in den jare onses
Heeren 1605 binnen Rotterdam.*

Anno 1605 den xxx^{en} Aug. zyn na orden der kercken in des Heeren name vergadert binnen Rotterdam de gedeputeerde der kercken van Suydhollant, namelyck:

Uyt den classe van Dordrecht:

JOANNES BECIUS,	}	predicant tot	{	Dordrecht,
JOANNES BISSCHOP,				Geertrudenberge,
MICHAEL HOGIUS,				Streefkercke,

ARENT CORNELISSZ COOL, ouderlingh tot Dordrecht.

Uyt den classe van Delft:

DANIEL DOLEGIUS,	}	predicant tot	{	Delft,
PETRUS LAUWIJCK,				Naeldwyck,
ISAACUS NERANUS,				Vlaerdingen,

MICHAEL BALDE, ouderlingh tot Delft.

Uyt den classe van Leyden:

FESTUS HOMMIUS,	}	predicant tot	{	Leyden,
DAVID JACOBIE,				Catwyck op den Rijn,
MICHAEL JOANNIS,				Voorschoten,

D. D. PAULUS MERULA, ouderlingh tot Leyden.

Uyt den classe van der Goude:

THEODORICUS HERMANI,	}	predicant tot	{	Goude,
ANDREAS STRANGERUS,				Oudewater,
LAMBERTUS JEMMINGIUS,				Morendrecht,

GERRIT VAN GALEN, ouderlingh tot Oudewater.

Uyt den classe van Rotterdam:

RUARDUS ACRONIUS,	}	predicant tot	{	Schiedam,
NICOLAUS GREVINCKHOVIUS,				Rotterdam,
JACOBUS TAURINUS,				Delfshaven,

GUIJLIAME SCHAELTGENS, ouderlingh tot Rotterdam.

Uyt den classe van Gorchum:

JODOCUS-GEISTERANUS,	}	predicant tot	{	Gorchum,
HERMANNUS BERGAEBUS,				Culenbergh,
NICOLAUS PETRI,				Heusden,

ADAM SERVAES, ouderlingh tot Gorchum.

Uyt den classe van den Briel:

THEOPHILUS RYCKEWAERT,	}	predicant in	den Briel,
JOANNES HEUCKELOM,			Middelhernisch,
PETRUS PILIUS,			Heer Symonshaven,

JAN WILLEMSZ VERDAM, ouderlingh in den Briel.

Uyt den classe van den Hage:

LIBERTUS FRAXINUS,	}	predicant in	den Hage,
ARNOLDUS SWALMIUS,			sGravensande,
ABRAHAMUS LEEUWIUS,			Rijswyck,

MR. ROELANT DE WAERT, ouderlingh in den Hage.

Uyt den classe van Woerden:

PETRUS DE BRICQUIGNI,	}	predicant tot	Woerden,
HENRICUS REINERI,			Noorden,
PHILIPPUS RUIJL,			Sevenhoven,

PHILIPPE LE FEBURE, ouderlingh tot Woerden.

Die vergaderinge aengevangen synde met aenroepinge van des Heeren h. name, is vercoren praeses D. LIBERTUS FRAXINUS, een assessor D. JOANNES BECIUS, ende een actuarius FESTUS HOMMIUS.

Die brieven van credencie syn gelesen ende goetgekent, mits dat de gecommiteerde uyt den classe van Leijden vermaent syn, also men verstant, dat de gedeputeerde dienaer uijt de stat niet by den classe maer bij de kercke van Leijden genomineert wort, hetwelcke in geen andere classen en geschiet, dat sy sich voortaan zullen conformeren daerin met het gebruyck van andere classen, waertoe men oock die kercke van Leyden sal soecken beleefdelyck te induceren. De classen syn oock vermaent voortaan neerstelyck te letten, dat die brieven van credencie behoorlyck worden onderteijckent.

De heeren Staten hebben ooc daer gesonden met brieven van credencie hun gecommiteerden, den ernstfesten, godsaligen ende hooghgeleerden Mr. CORNELIS VAN DER NIEUSTAT ende ROMBOUT HOOGERBEEZ, raden ordinaris in den Hoogen Rade van Hollant. Desgelyx de synodi provinciales van Gelderland ende Noorthollant: D. HENRICUM LEONEM, predicant tot Bommel, ende D. JOANNEM BOGARDUM, predicant tot Haerlem, ende JACOBUM ROELANDI, predicant tot Amsterdam, om te onderhouden die aengevangene ende stichtige correspondentie.

Die propositie is gedaen van PETRO DE BRICQUIGNI wt den cxxxiii psal., die daerover van syne goede vermaninge bedanckt is geweest by den praesidem.

Artic. 1.

Die gedeputeerde des synodi hebben gerapporteert, dat sy gesamentlyc met den gedeputeerden des Noorthollantschen synodi, denselven last hebbende, zeer instantelyck hebben aengehouden aen den heeren Staten Generael om te becomen acte van consent tot het houden des synodi nationalis, maer dat de heeren Staten Generael daertoe alsnoch niet en hadden connen verstaen uijt oorzake voornamelyck omdat de Staten der provincie van Uytrecht int besonder daertoe niet en hadden bewillight. Dat sy gedeputeerde voorsz. darom volgens haren last naer Uytrecht gereijst sijn ende, geassisteert synde met den dienaren des godd. woorts aldaer, versocht hebben aen den Staten derselver provincie, also nu alle andere provincien geconsenteert hebben, dat harer E. Moght. daertoe oock mede haer consent souden willen dragen, opdat so noodige sake niet langer opgehouden en worde. Ende dat sy aldaer van den heeren Staten der provincie van Uytrecht eyndelyck daertoe consent verworven hebben, dewelcke mitsdien verclaerden, dat sy de sake noodich achteden ende gevoelden, dat alles ter goeder trouwe gehandelt worde. Dat sy gedeputeerde hierop hebben willen aenhouden aen den heeren Staten Generael, maer dat het voor die tyt niet geraetsaem gevonden en worde, overmits eenige van de provincien niet tegenwoordich en waren ende hiervan niet dan in volle vergaderinge resolutie en soude genomen worden. Hierop is goetgevonden, dat de gedeputeerde des synodi belast sullen blijven om met den gedeputeerden des Noorthollantschen synodi ende de kercke van Amsterdam dese zake by den heeren Staten Generael op het vlijtighst ende gevougelijxt te voorderen.

Art. 2.

Also GILLIS VAN COUWENBURCH hemselven heeft ingedrongen tot Zulicom in de Bommelerweyrt, zyn de broeders van Gelderlant vermaent te willen letten op zulcken eenen geexcommuniceerden lantlooper, dat hij daer geen schade en doe. Die van Dordrecht zyn oock vermaent te willen letten op eenen verlopen monick, genaemt JOANNES GOSUINUS, die op de Swaluwe compt prediken sonder beroepinge.

Artic. 3.

Overmits sijn Genade VAN HOHENLO den meesten tyt van den jare absent is geweest, en hebben die gedeputeerde des synodi geen gelegentheynt gehad om aen syne Genade te versoucken, dat de dienaren des godd. woorts int graefschap van Buren zouden mogen resorteren onder de synode van Suydhollant. Is derhalven goetgevonden, dat de gedeputeerde des synodi belast zullen blyven om tselve ter gelegentheynt te versoucken.

Artic. 4.

Dewijle men nu goede hope heeft om den synodum nationalem te beco-

men, is goetgevonden tot op deselve te laten berusten het versouck tot correspondentie met den synoden van andere provincien.

Artic. 5.

D. D. JACOBUS ARMINIUS, aengesproken uyt den name der gedeputeerden des synodi, heeft beloofd het werck tegen de Wederdoopers te beneijrstigen, zoveel hem doenlyck zal wesen.

Artic. 6.

Also de excommunicatie van CASPAR COOLHAES niet gevougelyck heeft connen int werck gestelt werden tot Amsterdam, omdat hij noyt een litmaet der Noorthollantscher kercken en is geweest noch oock in eenige kercken van Suydhollant, omdat zyn fauten zedert gecommiteert daer niet gevallen noch bekent en zijn, so is goetgevonden, dewyle dese zake in synodo nationali van zels zal voorcomen int herlesen der acten, dat men de zake zal laten berusten tot op den synodum nationalem.

Artic. 7.

Die wederlegginge der redenen, waarom men gedoopte met ongedoopte wel zal mogen trouwen, gestelt van JOANNE BECIO, is in de vergaderinge gelesen, ende zal elke classi een copije daervan toegesonden werden om benefens het ander schrift D. BECII, daertegen gestelt, int besonder ge-examineert te worden.

Artic. 8.

D. REGINALDUS DONTRECLOC zal van de broeders van Delff, waer hij nu woont, gebeden worden om neerstelijck voort te varen int werck tegen de waerseggers ende besweyrders. Ende deselve sullen hem, des noot synde, daerin behulpich wesen.

Artic. 9.

De classis van Gorchum zal arbeijden, dat Heuckelom met een bequaem dienaer des woorts zal mogen voorsien worden.

Artic. 10.

TILMANNUS CUPUS, dienaer des godd. woorts tot Nieupoort, heeft versocht, dat hem onder recepisse soude mogen ter hant gestelt werden de acten van alle synoden ende een register van alle namen der dienaren des godd. woorts, die in dese onse Nederlantsche Gereformeerde kereken oijt gedient hebben, met aenteyckeninge van haer gelegentheyt, wat sy geweest syn eer sy tot den dienst gecomen syn, hoe sy daerin sich hebben gedragen ende diergelycke, om hem te mogen dienen in seker werck, dwelc hij voorgenomen heeft te maken van den stant der reformatie in Nederlant. Daerop is goetgevonden, dat de gedeputeerde des synodi dit begonnen werck eerst zullen visiteren ende ter naester synodale vergaderinge rapport doen,

hoedanich dit werck soude mogen zijn ende tot wat eynde aengestelt, opdat daerna geordeelt mach worden of het noodich ende stichtich sal wesen.

Artic. 11.

Belangende die oversettinge des bijbels, die door last ende versouck des synodi nationalis is opgeleyt D. ARNOLDO CORNELII ende D. WERNERO HELMICHIO, also ARNOLDUS sal. in den Heere is ontslapen, zal D. HELMICHUS gebeden werden in dat werck te willen voortgaen met sulcke neersticheyt ende spoet, als bij hem doenlyck sal wesen, ende dat hem believe voortaan alle synodale vergaderingen van Zuyd- ende Noordhollant jaerlyx te vertoonen tgene bij hem dien jare sal gedaen wesen. Is oock noodich geacht D. HELMICHUM te vermanen, dat hij int oversetten zal willen blijven bij de woorden van onse oude Duijtsche oversettinge, soveel eenighsins de waerheyt can lyden. Ende also D. WILHELMUS BAUDARTIUS, dienaer des woorts tot Zutphen, den synodo verclaerde, dat de synodus van Gelderlant goetgevonden hadde hem toe te laten om over te setten uijt Hooghduyts d'oversettinge des bijbels D. JOANNIS PISCATORIS, opdat men dese oversettinge zoude mogen gebruijcken, terwijle men d'ander is verwachtende, ende om voor te comen, dat deselve sonder ordre hier ofte daer door eenige druckers niet int werck geleyt en worde, ende also hij hierop versochte mede het advys deses synodi, is voor advys gegeven: nademael dit een zake is, die alle Neerlantsche kercken int gemeijn aengaet, dat de synodus niet en can goetvinden, dat ijemandt eenige oversettinge des bijbels ofte verbeteringe in de oversettinge int besonder ofte ooc door last eens particulieren synodi aenneme sonder last des synodi nationalis, gelyc de gedeputeerde der kercken van Noorthollant verclaerden, dat in haren synodo daervan sodanige een expresse resolutie was genomen.

Artic. 12.

De synodus heeft bevonden zeer dienstich ende noodich te wesen voor de kercke ende gerusticheyt derselver, tot weijringe van meerder scandalen ende swaricheden, den gedeputeerden des synodi te authorizeren om, des noot synde, bij inductie ende intercessie ofte tusschenspreken te arbeyden tot beslechtinge van alle differenten ende oneenicheden, die in de kercken souden mogen comen te ontstaen, om die so tydelijck neder te leggen als mogelyck sal wesen ende also voor te comen, dat de zaken tot geen ergerlyck verloop uijt en vallen, ende heeft daarom tot dien eynde ende in sulcker vougen de gedeputeerde des synodi geauthorizeert mits desen, te meer dewijle ditselve van de E. M. heeren Staten door hare gecommiteerde nu voor de tweede mael seer ernstelijck was gerecommandeert ende oock in verscheidene voorgaende synoden genoehsaem geresolveert.

Artic. 13.

De classen blijven belast om aen te teykenen alle historische memorien belangende de saken der kercken in dese landen, om deselve over te senden aen D. D. PAULUM MERULAM, opdat hij, een warachtigh bericht der saken hebbende, daerna sich beter moge regulieren in syne Neerlantsche historien welcke hij schrijft wt last der Staten Generael, daerbeneven om aen de gedeputeerde des sijnodi over te senden wat in de historie van IMM. DEMETRIO in kerkelycke geschiedenissen niet warachtich zoude mogen bevonden worden.

Artic. 14.

MATTHYS PIETERSZ, dienaer des woorts Gods tot Barendrecht, heeft hem beclaeght over d'uijtsprake des classis van Dordrecht, bij welke goetgevonden was, dat hij van die plaetse zoude moeten vertrecken. De synodus gehoort hebbende syne redenen ende de wederredenen des classis van Dordrecht ende door twee gecommiteerde van de gelegentheynt der gemeynthe in loco informatie genomen hebbende ende bevindende, dat hij selve vrijwillighlyck in de classe belooft heeft te vertrecken ende dat die gelegentheynt also bevonden wort, dat hij aldaer ter plaetse apparentelyc geen stichtinge en zal connen doen, is goetgevonden, dat MATTHYS PIETERSZ om der vrede ende stichtinge wille van Barendrecht zal vertrecken, nadat hij in tegenwoordicheyt van twee dienaren aldaer een vreedsame predicatie tot afscheyt zal gedaen hebben. Ende het classis van Dordrecht zal tot synen profyt den dienst waernemen ende hem versorgen met huijshuere tot Meij eerstcomende. Zal ooc hij MATTHYS PIETERSZ gehouden syn d'eerste beroepinge, die hem gepresenteert sal worden, aen te nemen. Ende dit sal der gemeynthe van Barendrecht door D. LANSBERGIUM ende HENRICUM ARNOLDI aengedient werden, die deselve oock vermanen sullen over de wrevelickheyt tegen haren predicant voorsz..

Artic. 15.

Sommige van den magistraet ende kerckenraet van Charlois ende Catendrecht hebben bij requeste ende mondelingh versoecht, dat JOANNES ISERMANNUS, die bij oordeel des classis van Rotterdam ende door zyn eygen bewillinge geremoveert was van den dienst des woorts binnen Charlois, van haer wederom van nieus beroepen synde, zoude mogen hen toegevought worden of dat men hen soude willen verclaren die redenen, waarom hij van daer was geremoveert geweest. De synodus, hierop gehoort hebbende den classen van Rotterdam, ISERMANNUM zelve ende andere uijt den magistraet ende kerckenraet van Charlois, gelesen hebbende die proceduren, die tegen ISERMANNUM zyn gevallen ende alles, wat meer diende aengemerckt ende ondersocht, in de vreesse des Heeren rypelyck overwogen hebbende, heeft

verclaert, dat de classis van Rotterdam gewichtige redenen gehadt heeft om tegen ISERMANNUM also te procederen gelyck gedaen is, dat dese beroepinge gants onwettigh is ende strijdende tegen de orden der kercke, ende al waert dat deselve oock wettelyck soude mogen aengeleght syn, dat de synodus evenwel niet en can bevinden, dat in dese gelegentheyt deselve voor de kercke van Charlois stichtich ende vruchtbaer sal wesen, dat darom die gemeynthe van Charlois van dese beroepinge sal desisteren ende arbeyden om met goeden vrede eendrachtelyck een ander beroepinge te doen op een ander bequaem dienaer des godd. woorts. Ende indien zulx met goeden eendracht niet en sal connen geschieden bij de gemeente, dat alsdan de gedeputeerde des synodi met advijs der naestgelegener classen de beroepinge sullen doen; dat ISERMANNUS tot den dienst des godd. woorts op een ander plaetse wel sal mogen gepromoveert worden, maer niet voordat de gemeynthe van Charlois sal wesen met een ander dienaer des woorts voorsien; dat hij, hem ondertusschen christelyc dragende, zo daerna op hem eenige beroepinge gedaen wort, van het classis van Rotterdam met advijs der gedeputeerden des synodi attestatie sal becommen. Ende onder des sal het staen ter discretie des classis van Rotterdam, waer hij sal wonen ende hoelangh hij syn gagie sal trecken, mits dat tselve hem niet langer sal toegelaten worden als tot den eersten Januarij eerstcomende. Al hetwelve voorsz. ISERMANNUS danckelyck heeft aengenomen ende beloofd na te comen, gelyck mede zijn beste te doen, dat die van Charlois mogen wederom tot vrede gebracht worden.

Artic. 16.

De gedeputeerde des synodi sullen op het aenschrijven van den kerckenraet van Leyden noch aenhouden bij de E. M. heeren Staten, dat het onwettigh huwelyck, gecontraheert tot Leijden tusschen een nichte ende couden oom, door harer E. autoriteyt zoude mogen gerescindeert werden ende dat de E. M. Staten believe in de huwelijksche ordonnancie uijt te drucken desen casum: dat niemand zyner overledene huijsvrouwen susters ofte broeders dochter ende vice versa en zal mogen trouwen. Ende sullen den heeren Staten vertoonen, dat onlanx sodanige huwelycken veel gevallen syn met grooter ergernisse.

Artic. 17.

De synodus heeft raedsaem ende gants noodich bevonden, dat gerenoveert ende bij allen classen neerstelyck onderhouden worde de resolutie des synodi van Rotterdam, gehouden int jaer xv^olxxxⁱ, die genomen is op het oversien des eersten artikels aent vierde capittel des synodi nationalis, gehouden tot Dordrecht anno 1578, met dese woorden: dat tselve artikel sal niet alleen om de eenicheyt der leere maer ooc om de gesont-

heyt derselver te betuijgen int werck gestelt worden. Ende so tot eeniger tyt een de minste suspicie over eenen dienaer viele in eenige stucken der leere, is des synodi ernstige vermaninge, dat de classis met sulcken dienaer in hare vergaderinge van de stucken der leere sal handelen, opdat sy versekeringe hebbe van sulcken dienaer. Ende een dienaer, die in de leere reijn is, en sal hierin geen swaricheyt maken, ende een, die swaricheijt mochte hebben, can door dit middel uijt onverstant geholpen worden.

Artic. 18.

De classen zullen goede zorge dragen, dat die visitatien der kercken van den visitoribus met grooter neersticheyt ende getrouwicheijt mogen gedaen worden. Ende tot dien eynde sullen den classen van nieuws overgesonden worden die copijen van d'instructien der visitatoren, opdat sy daerna sich behoorlijk mogen regulieren.

Artic. 19.

Omdat eenmael d'oude clachten van prophanatien der sabbath- ende bid-dagen, rhetoryckspelen, kermissen, oeffeningen der pauselycker superstition ende andere diergelycke ongeregeltheden, nu meermaels in den synodo voorgewent, zouden mogen gebetert worden, en heeft de synodus vooralsnoch geen bequaemer middel connen vinden als dese, namelyck dat de respective kercken, waer eenigh gebreck gevonden wort, bij hare overheden eerst zullen neerstelyck aenhouden tot weyringe ofte beteringe derselver, ende indien zulx niet en can bij haer te wege gebracht werden, dat alsdan den gedeputeerden des synodi die abusen sullen overgesonden worden met aenteykeninge der voornaemster omstandigheden. Ende zullen die gedeputeerde voorsz. doorlesen die placaten der heeren Staten, oude ende nieuwe, om te sien, tegen wat abusen, die kerckelyck sijn, de heeren Staten nu alreede souden mogen hebben bij placate ordre gestelt, ende sullen zulx allen classen bekent maken. Ende indien men alsdan bevint, dat d'officieren haer ampt int wtvoeren niet en doen, zo sal men versoucken aen den Raed Provinciael, dat sodanige officieren daertoe mogen geconstringeert werden. Indien noch tegen eenige abusen by placate van den heeren Staten niet en soude mogen voorsien wesen, sullen die gedeputeerde des synodi versoucken aen de heeren Staten, dat daarvan ordonnancie soude mogen gemaect werden, mits dat sij den heeren Staten niet meer dan eenige weynige, de aldergewichtigste stucken tseffens, zullen voordragen.

Artic. 20.

Om te verhinderen der Martinisten aenwas en can vooralsnoch geen beter middel gevonden worden, als beraemt is in synodo Woerdana des voorleden jaers, art. 15, waertoe mede dienstich geacht wort het schrift, tot dien eynde van D. CASPARO GREVINCKHOVIO gestelt ende uytgegeven,

ende dit alles totdat in synodo nationali bequamer middelen sullen mogen gevonden worden.

Artic. 21.

Die gedeputeerde des synodi zullen aenhouden by den heeren Staten, dat op den Hollantschen bodem geen papen in dienst geleden en worden, maer dat den E. heeren Staten believe gagien te verleenen, opdat die plaetsen overal, soveel doenlyc sal wesen, met bequame ende Gereformeerde dienaers des godd. woorts mogen voorsien worden. Ende sullen oock versoucken aen den E. heeren raden van den Staten Generael dat alle predicanten ter plaetsen, die onder des vijants contributie syn, savegarde vererijgen.

Artic. 22.

Zij sullen oock versoucken, dat in de uijtschrijvinge der biddagen alle verbodene ongeregelheden mogen wtgedrukt ende niet alleen onder maer oock buiten de predication verboden worden; item, dat de boucken van DAVID JORIS ende HENDRICK NICLAES, synde vol blasphemien, allen bouckdruckers ende boucovercoopers te drucken ende te coope te houden opentlyc ofte heijmelyc verboden mogen worden; item, dat de E. M. heeren Staten believe opt stuck vant huwelyc ordonnancie te maken ende te publiceren, opdat alle schandelycke abusen ende ongeregelheden, die dagelyx int huwelyc voorvallen ende vermeederen, mogen geweyrt worden.

Artic. 23.

Overmits het versouck van de algemeene verhooginge der gagien der dienaren ten platten lande nu drymael bij den E. heeren Staten afgeslagen is, en wort niet geraden gevonden van nieus wederom daertoe aen te houden. Maer de dienaren des woorts, die gebreck hebben, sullen mogen met kennisse des classis ofte haerer gedeputeerden aen de heeren Staten int besonder sich adresseren. Ende so ijemand bevonden wort ijct te versoucken zonder derselver kennisse, die sal daerover gecensureert worden.

Artic. 24.

De synodus verstaet, dat tegenwoordelyc van de swaricheyt, geroert int sevende gravamen, niet en can bequamelyc gehandelt worden om redenen, maer dat de kereken ende classen neerstige sorge sullen dragen om de suiiverheyte der leere eendrachtelyc onder haer in goeden vrede te onderhouden volgens den 17^{en} artikel voorgaende. Ende dat de gedeputeerde deses synodi, mitsgaders de gedeputeerde des Noorthollantschen synodi, die daertoe mede bij desen versocht werden, neerstich ondersouck sullen doen van alle puncten, waerover in de universiteyt van Leyden ofte eenige kereken eenighsins swarigheyt zoude gemaect worden, ende alsdan aen de heeren curateurs der universiteyt van Leyden ofte de heeren Staten versoucken, dat de professores facultatis theologiae tot Leyden, tot verdedinge van haer

eere ende vrede der kercken, over deselve haer gevoelen rondelyck willen verclaren. Indien bij de professores verclaringe gedaen wort, dat deselve aen allen classen door den gedeputeerden des synodi sal overgesonden worden om alle suspicien te weyren ende de kercken in ruste te stellen, maer so de professores ofte ijemant onder haer sulx soude mogen weijgeren, dat alsdan benefens de gedeputeerde des synodi uijt allen classen een sal worden gecommitteert om met gemeyner advijsen voortaan in de sake te doen, gelijk de noot ende stichtinge sal vereijsschen, dewijle door het onseker verwachten des synodi nationalis de zake niet en dient opgehouden te worden, uijt vreesse van meerder swaricheden.

Artic. 25.

De synodus en can niet verstaen, dat een vrij ongehillickte persoon gehouden sal wesen te trouwen een dochter, die hij beslapen heeft. Ende so de dochter soude mogen pretenderen, dat haer voor den bijslaep belofte van trouwe gedaen is, dat deselve sal moeten bij de magistract door afneminge van eede beslecht worden.

Artic. 26.

Men sal voortaan in alle kercken soveel doenlyck is onderhouden die opteykeninge van de namen der gedoopten, mitsgaders der ouderen ende getuijgen ende des tyts, gelijk in sommige kercken geschiet ende in synodo nationali is geresolveert.

Artic. 27.

De gedeputeerde des synodi zullen versoucken aen de heeren Staten, dat hare E. gelieve ordre te stellen op het langh ende nalatigh uijtstellen der solemnisatie des huwelijx, nadat de geboden syn gegeven, waeruijt veel swaricheden connen ontstaen.

Artic. 28.

De classis, daer het synodus sal gehouden worden, sal met alle discretie daerop letten, dat de gecommitteerde der classen, die op den synodum verschijnen, niet gefouiert en worden, so het doenlyck ende gelegen is, in openbare herbergen maer by de dienaren des woorts ofte andere eerlycke borgers.

Artic. 29.

So een van twee persoonen, die na wettigen ondertrou haer drije huwelyxsche geboden gehad hebben, doodelyck cranck wierde ende opt bedde begeerde van eenen dienaer des woorts getrouwt te worden, datselve zal mogen van de dienaren des woorts gedaen worden, mits dat het geschiede met kennisse des magistraets ende ten overstaen van eenige uijt den kerckenraet.

Artic. 30.

Het ware goet, om veel frauden ende misbruijcken te verhoeden, dat de dienaren des goddelycken woorts mochten staen over de rekeninge van de kerckelycke goederen ten platten lande. Ende darom, waer het bequaemelyck geschieden can, zullen die dienaren des woorts arbeeyden om tot het aenhooren der rekeninge gevougelyck te mogen toegelaten worden.

Artic. 31.

Die beschrijvinge des synodi zal blyven vooralsnoech bij den classe sijndael, dewelcke vermaent sal wesen deselve tydelyck te doen.

Artic. 32.

Geen studenten ofte proponenten en zullen voortaan mogen toegelaten worden om te aenhooren eenich examen der beroepenen dienaren.

Artic. 33.

Zedert het houden des laetstledenen synodi tot Woerden, anno 1604, tot desen sijnodum toe, zyn geexamineert ende tot den dienst des godd. woorts toegelaten:

In den classe van Dordrecht:

ISAACUS HEYNSBERGIUS,	}	om te dienen	} op den Fienaert.
CORNELIUS SIMONIS VAN GESEL,			

In den classe van Delff:

ABRAHAMUS VLIETIUS, om te dienen tot Maeslant.

In den classe van Rotterdam:

HUGO BEYERUS,	}	om te dienen tot	} Hilligersberge.
ELEASAR SWALMIUS,			

In den classe van Gorchum:

FREDERICK ISEBRANTSSZ, om te dienen in Heycop.

In den classe van den Briel:

SIBRANDUS SIXTI FRISIUS, om te dienen in d'Oudetonge.

In den classe van Woerden:

WOUTER CORNELISSZ, om te dienen tot Sluijpwycck.

Artic. 34.

Visitatores classium zullen wesen voor dit jaer

in den classe van

Dordrecht: MICHAEL HOGIUS ende BALTHASAR LYDIUS;

Delff: DANIEL DOLEGIUS ende ISAACUS NERANUS;

Leyden: ADOLPHUS SPRANCKHUSIUS ende ESAIAS GALLUS;

Goude: LAMBERTUS JEMMINGIUS ende THEODORICUS HERMANNI;

Rotterdam: NATHANAEL MEBLANDUS ende NICOLAUS GREVINCHOVIUS;

Gorchum: PETRUS LEEUWIUS ende GEDEON SONNEVELT;
 Briel: THEOPHILUS RYCKEWAERT ende CORNELIUS DAMMAN;
 Hage: LIBERTUS FRAXINUS ende WIJNANDUS SCHUIJLIUS;
 Woerden: CORNELIUS MARTINI ende PETRUS PETREIUS.

Artic. 35.

Tot gedeputeerde des synodi zijn vercoren, beneffens FRANCISCUS LANSBERGIUS ende DANIEL DOLEGIUS, JOANNES DIBBETZIUS ende FESTUS HOMMIUS.

Artic. 36.

Syn oock gedeputeert op den synodum van Gelderlant PETRUS DE BRICQUIGNI; op den synodum van Noorthollant, beneffens DANIEL DOLEGIUS, JOANNES BECIUS, ende op den synodum van Groningerlant RUARDUS ACRONIUS.

Artic. 37.

De classis van Rotterdam zal wesen synodael, ende de synodale vermaninge sal geschieden van eenen uyt den classe van Delft int bijeencomen ende van eenen wt den classe van Leyden int scheyden des naesten synodi.

Artic. 38.

Nadat censura morum gehouden ende een vermaninge gedaen is van JOANNE BECIO uijt 2 Cor. 4 versen 1, 2, is de vergaderinge met gemeene gebeden ende dancksegginge tot God besloten ende na bedanckinge der heeren gecommitteerden gescheyden op den vi^{en} Semptembris anno 1605.

Aldus gedaen ende besloten in de synodale vergaderinge van Suydhollandt binnen Rotterdam in den jare ende dage voorsz. ende tot bevestinge der waerheydt uijt last ende in den name der gantscher vergaderinge geteyckent by ons

LIBERTUS FRAXINUS, synodi praeses.

JOHANNES BECIUS, assessor ss.

FESTUS HOMMIUS, synodi actuarius.